

1.

Oslo, november

Soms weet je dingen voor je ze weet.

Op een ochtend prikte een man met een rode bril iets op het bord in de kantine van school. Maren liep erlangs en wierp er zonder stil te staan een blik op. Tussen allerlei aankondigingen als 'gitaar te koop', 'wie heeft mijn fiets gejat' hing een kaartje waarop stond: 'Leer zelf denken. Filosofielessen op vrijdagmiddag door Ole Hammersen', met daaronder een stuk of wat briefjes om mee te nemen, waar de tijd en het lokaal op stond. Nu was het nog te druk. Niemand hoefde het te zien.

Pas aan het einde van de dag, toen iedereen al bij de kapstokken stond en over het weekeind praatte en alleen maar naar elkaar keek, trok Maren snel een van de briefjes van het prikbord en stak het zonder ernaar te kijken in haar broekzak en liep achter de massa aan de school uit.

Het was min vijftien graden en een harde wind joeg sneeuwvlokken in haar gezicht. De metro nam ze nooit, al zou dat veel sneller zijn. Omdat lopen niet snel kon, bracht het de geest tot rust, zette je gedachten stop en maakte je brein leeg. De veertig minuten die het duurde waren precies genoeg voor een *flatline* in haar hoofd.

Met doorweekte schoenen en haar broekspijpen nat en

hard als karton liep ze de trappen op naar de zesde verdieping van de flat. Binnen was het stiller dan anders door de sneeuw die sinds gisteren in een dikke laag over de stad lag en waarvan nog veel meer voorspeld was. Op het kussen bij de verwarming rekte Crisis zich uitgebreid uit en rende ronkend naar haar toe met een krullende staart.

‘Hé, lief grijs grommend beest.’ Maren pakte de pluizige kat op en hield ’m dicht tegen zich aan, zijn warme tongetje raspte in haar nek. Voorzichtig duwde ze haar gezicht in zijn grijze vacht. Haar rugtas plofte op de grond, maar de kat schrok er niet van.

‘Jij hebt vast nog geen eten gehad, papa vergeet dat nogal eens, hè?’ Maren trok de koelkast open. Er was geen kattenvoer meer.

‘Sorry, Crisis.’ Ze aaide de kat over zijn kop, maar zijn ongeduld ging bijna over in agressie. Er was echt niks meer. Geen blikje *pølse*, geen stuk oud brood.

‘Hier, neem dit maar.’ Maren opende de vriezer, wurmde een vettig stuk vlees uit een plastic zakje en legde het in zijn bakje. ‘Ja, het is nu nog koud. Ik neem straks eten voor je mee, echt waar.’

Crisis leek tevreden met het onverwachte cadeau en begon te knagen, met een zwiepende staart. In haar kamer zette Maren het raam wijd open, plakte het ‘leer zelf denken’-briefje met een plakbandje boven haar bureau en keek ernaar. Leer zelf denken. Door de wind wapperden de gordijnen en in no time was het ijskoud binnen. Rillend trok ze haar doorweekte kleren uit tot ze in haar blootje stond en zette toen de muziek hard aan.

*I'm waiting for the moonlight, its magic will make
her visible.*

Haar lijf moest zo koud mogelijk worden zodat het verschil onder de douche het grootst zou zijn. In de spiegel keek ze naar zichzelf en deed alsof het iemand anders was, dat dunne meisje met dat lange haar waarvan de uiteinden op haar billen tikten terwijl ze op de muziek bewoog. Zo lang was het altijd geweest. Het was nog nooit geknipt, het was gewoon gestopt met groeien op bilhoogte.

She's invincible, anywhere, anytime, tell me who she is.

Kon je jezelf ooit zien zoals een ander je zag? Zelfs voor de spiegel lukte dat niet. Vanuit de binnenkant van jezelf keek je naar je buitenkant. Niemand kon vanuit jouw binnenkant kijken. Bij het refrein zette ze de cd-speler op z'n hardst:

This is the cure that you've been waiting for all this time. You are invincible today.

De muziek drong diep tot haar door, en dat kwam niet alleen door het volume. Toen ze begon te klappertanden zette ze de douche aan. Haar huid was inmiddels hard en ruw van de kou geworden. Het duurde even voor er warm water kwam en eenmaal zover bleef ze er heel lang onder staan, tot ze helemaal opgewarmd was.

Het schemerde buiten al toen ze met een joggingbroek en een lange gebreide trui aan het raam weer sloot. Ze zette de verwarming op tweeëntwintig, het zou zeker een halfuur duren voor het behaaglijk was.

'Thee,' zei ze en ze vulde de waterkoker met een bodem water, zocht in de keukenkastjes naar thee en vond uitein-

delijk tussen de reservesleutels in het laatje nog een zakje. Intussen stak ze een paar koekjes in haar mond.

Niets van wat er op tv voorbijkwam kon haar boeien. Crisis lag tegen haar aan en kneep zijn ogen samen. Zonder hem te verplaatsen schoof ze met haar voet de laptop die op de lage tafel stond zo dichtbij dat ze hem kon pakken en zette hem aan. Ole Hammersen was een naam die ze niet kende. Hij werd vast speciaal ingevlogen voor de horizonverbredende vrijdagmiddagactiviteiten die de school sinds kort besloten had te organiseren. Wie was hij? Hij had een open profiel op Facebook, met een foto van een blonde man met een rode bril op een strand, zijn haar werd door de wind door elkaar geblazen. Vierhonderdzestien vrienden. Zijn laatste statusupdate, gistermiddag: *Ik ga een boek lezen, maar maak je verder geen zorgen om me.* Met daarbij een foto van zijn handen die een opengeslagen boek vasthielden, een kop koffie en een hondenneus. Ze vergrootte de foto en kon een paar woorden lezen, iets over een man die besloot om op reis te gaan.

‘Leuk,’ zei ze. Verbaasd over haar plotselinge goede humeur schoof ze Crisis voorzichtig naast zich, pakte papa’s pinpas uit de linkerkeukenla, trok haar jas aan en stootte de trappen af. Onder de flat op de begane grond bevond zich een supermarkt. Maren kocht er alles wat ze nodig had voor lasagne en sla met uitgebakken spekjes, waar haar vader zo van hield. En kattenvoer.

Pas halverwege de avond kwam hij thuis. Papa zag er nog altijd uit als een leraar, al was hij dat al zeven jaar niet meer, met zijn warrige haar, zijn vermoeide blik en zijn eeuwige goedkope blauwe of grijze sweatshirt. Onder de enige

brandende lamp in de kamer aten ze de lasagne en de sla. Papa zei er niets over.

Ooit zou hij hier alleen wonen, dacht ze opeens terwijl ze een hap nam. Ik blijf hier niet altijd.

‘Hoe was je dag?’ vroeg hij. Ondertussen keek hij in de krant.

Vroeger mocht dat nooit, lezen tijdens het eten. Sinds ze hier waren, deden ze niet anders.

‘Niks mis mee. En die van jou?’

Haar vader knikte en hij dacht waarschijnlijk ergens anders aan dan aan de voorbije uren op de fabriek. Elke dag hetzelfde, elke dag hetzelfde antwoord: ‘Prima.’

Het is net een toneelstuk, dacht Maren en ze strooide extra kaas over haar eten. Elke avond hetzelfde toneelstuk. Al zeven jaar, vader en dochter in een flat in Oslo. Op maandag aten ze soep die over was van zondag, op donderdag een broodje omdat dat lekker snel was zodat papa ’s avonds kon darten en op zaterdag aten ze voor de televisie en keken naar een detective. En zo zou het nog heel lang blijven. Heel af en toe ging papa eens naar een café, maar meestal sliep hij de hele avond, of hij keek tot diep in de nacht sport en detectives. Maren dacht aan het rode kaartje boven haar bureau: ‘leer zelf denken’. Voor het eerst sinds jaren voelde ze zoiets als zin in school.

Zou het geld kosten, die lessen? Stom dat ze daar niet eerder aan gedacht had. Straks kon het daarom niet doorgaan, net als al die andere dingen die ze al niet eens meer vroeg om de gepijnigde uitdrukking op zijn gezicht niet te hoeven zien. Geen geld. Aan de andere kant, voor papa was niets belangrijker dan school, hij zou wel om te praten zijn.

Maren at eerst alle lasagne, daarna alle komkommer, en

daarna pas de spekjes. Het lekkerste moest je tot het laatst bewaren, dat was algemeen bekend. Papa schraapte de laatste tomatensaus van zijn bord en sloeg een pagina van de krant om.

‘Ben je klaar met je huiswerk?’ vroeg hij.

Het was geen vraag. Hij verwachtte niet eens een antwoord. Maar zwijgen zou wel echte vragen oproepen, daarom zei ze: ‘Allang. Makkie.’

Er hing een druppel saus in zijn snor en hij smakte. Voor het eerst die avond keek hij haar aan. ‘Hoe gaat het eigenlijk op school? Ik zie je nooit wat doen. Huiswerk of zo.’

Maren stak het laatste spekje in haar mond en haalde haar schouders op.

‘Normale eersteklassers hebben toch heel veel huiswerk?’

De burens waren thuis, hun basdreun trilde onder haar voeten.

‘De echte vraag is natuurlijk of ik normaal ben.’

‘En? Ben je dat?’ Haar vader deed een poging vrolijk te klinken, maar het kwam niet echt over. Maren gaf geen antwoord. Tja. School. Ze had gehoopt dat ze op deze school eindelijk echt iets zou leren. Maar nog altijd was ze zo klaar met alles en de docenten vertelden niet veel meer dan wat er al in de boeken stond en dan nog vaak twee keer ook. Nog een paar jaar, dan kon ze gaan studeren en eindelijk tempo maken.

Papa zette alles in de vaatwasser en maakte twee koppen koffie. Die van hemzelf liet hij koud worden omdat hij op de bank in slaap viel.

Maren zapte langs de kanalen en kwam bij het huilende gezicht van een knap, dun meisje terecht. Het was niet te

zien of die tranen van blijdschap of verdriet waren. Waarschijnlijk van vreugde, omdat ze omhelsd werd door andere huilende, knappe en dunne meisjes. Maren bleef hangen bij een film die op een Franse zender werd uitgezonden. Geen idee waar het over ging, maar het moest iets ergs zijn, want er werd nogal ernstig gekeken. Ze keek de hele film uit met Crisis op haar buik, onder haar trui, zijn nagels in haar hemd, zijn warme lijfje tegen haar aan. Alleen dit. Zo was het goed.

2.

Uren op school zitten had Maren op de kleuterschool al weten om te buigen tot iets wat wel zin had. Niks zeggen, niks vragen en een klein deel van je hersens reserveren om te registreren wat er gaande was om voorbereid te zijn op een eventuele vraag, dan was je verder volledig vrij. En de laatste jaren zat ze geen moment zonder haar grijze notitieboek op de rand van haar tafel. Soms als de docent het niet toestond of te vaak in haar richting keek, legde ze het boek op schoot en schreef blind, onder tafel. Maar dat was de laatste tijd al niet meer voorgekomen, en dat kwam door haar onzichtbaarheid. Ze kon gewoon haar gang gaan en schreef intussen al meer dan de helft van haar Verhaal op school. Meer dan de helft.

In de pauzes zat ze vaak alleen aan een tafel in de kantine. Dat was goed. Op de basisschool was het duidelijk: de popi's zaten buiten op het hek, de stillen hingen rond op het plein. Hoe het hier zat, had Maren nog niet helemaal doorgrond, al was het schooljaar al een paar maanden oud. Om eerlijk te zijn had ze helemaal geen zin om zich erin te verdiepen. Op de vorige school wist ze na een tijdje precies hoe het zat, maar het hielp geen steek. Ze stond erbuiten en dat zou altijd zo blijven. Dus wat had het voor zin om uit te zoeken wie bij welke groep hoorde en waar je dus moest staan om erbij te horen? Dat zou toch nooit gebeuren. Beter was het om je te concentreren op jezelf. En dat

lukte haar heel goed, ook in een volle kantine, of misschien juist daar, omdat je door de drukte wel gedwongen werd om je klein te maken en in jezelf te keren. Aan het begin van dit schooljaar op deze nieuwe school vlamde even de hoop op dat het nu wel zou lukken aansluiting te vinden. Dat het hier vanzelf zou gaan. De leerlingen waren ouder, ze konden allemaal goed leren, niemand kende haar of haar geschiedenis. Het zou een nieuwe, blanco start zijn.

Maar wat ook de reden was, het lukte niet en Maren gaf het al na een dag op, als er al sprake was van een serieuze poging. Het was oké zo. Er bleef genoeg over, meer dan genoeg. Vanaf het begin zat ze alleen aan een tafel, om te lezen en muziek te luisteren of snel huiswerk te maken. Soms, als het te druk was, kwamen er anderen bij zitten, maar zelf deed ze dat niet. Als er geen tafel meer vrij was, klom ze op een van de vensterbanken, die net te smal waren om comfortabel te zijn. De kans dat er iemand bij kwam zitten was geruststellend klein.

Het was vrijdagmiddag na het laatste uur. De kantine was zo goed als leeg en Maren zat alleen aan een tafel met een opengeslagen boek en de dopjes van haar iPod in haar oren en haar lange haren als een gordijn om haar gezicht. Dit waren de beste uren: een tijd overbruggen zonder dat je iets moest. Af en toe keek ze rond, maar ze had nog geen blonde man zien lopen. Alleen Silke liep wat doel-loos rond tot ze Maren zag zitten, trok een stoel naar achter en ging er achterstevoren op zitten. ‘Hoe heb jij Frans gemaakt?’

Silke was een van de normaalste mensen uit de klas. Niet arrogant, niet nep en gewoon aardig. Misschien daarom moest Maren weerstand overwinnen voor ze een dopje

uit haar oor trok en een voor een haar voeten op de grond zette. ‘Wel goed, denk ik.’

‘Wat lees je?’ Silke trok het boek rechtop. ‘Nooit van gehoord. Leuk?’

‘Best wel.’

Half hardop las Silke de tekst die op de achterkant stond en grinnikte. ‘Lees je wel vaker van dat soort dingen? Dat lijkt me nou helemaal niks, zo’n verhaal van een ouwe kerel die allang dood is.’

Maren sloeg het boek dicht en haalde een schouder op. Het klonk niet naar en waarschijnlijk was het zelfs grappig bedoeld, maar ze wist niet wat ze moest zeggen. ‘Ik vind het gewoon wel leuk.’ Wat was dat nou voor antwoord, dacht ze ongelukkig. Silke keek op haar mobiel met een gezichtsuitdrukking die Maren niet thuis kon brengen en ze zei niks meer. Daarom vroeg Maren: ‘Heb je gisteravond nog Next Top Model gekeken?’

‘Nee. Jij wel?’

‘Ik ook niet.’

Silke keek verbaasd. ‘Waarom vroeg je het dan?’

‘Omdat ik het wil weten.’ Het was geen grap, maar Silke lachte erom. Op een aardige manier, dat wel. ‘Wat heb jij dan gisteravond gedaan? Kauwgompje trouwens?’

Maren schoof haar stoel naar achteren.

‘Wat ga je doen?’ vroeg Silke verbaasd.

‘Even naar de wc.’

Zonder het licht aan te doen sloot Maren zich op in het achterste toilet en legde haar handen voor haar ogen. Hoe moeilijk kon het zijn? Zomaar een gesprek met iemand die ze niet goed kende, over niks, was duizend keer zo ingewikkeld als welk dik oud boek dan ook. Ze werd er heel klein en onhandig van. Het was al lang niet meer voorge-

komen dat ze zo dichtklapte. Ongetwijfeld was in de kantine het oordeel intussen geveld: die Maren, dat is een rare.

Ze tikte met de punt van haar gympen op de tegels voor de wc-pot en trok door toen er iemand binnenkwam.

Zou rare beter zijn dan stille? Of zou onzichtbaar nog het beste zijn? Nadat ze nog een keer doorgetrokken had, dronk ze zeven slokken water bij de wasbak, wreef met natte handen over haar gezicht en vermeed haar spiegelbeeld. Niet weten hoe je eruitziet is beter dan te constateren dat het niks is.

Toen ze weer in de kantine kwam, zat Silke nog steeds met haar voeten op tafel en ze staarde op haar mobiel. Haar kaken maalden heen en weer. Achter een van de zuilen wachtte Maren tot het tijd was.

Silke was geen vijand. Ze was alleen maar iemand anders.

Vlak na halfvier glipte ze lokaal 3.32 in. Het was er drukker dan ze had verwacht, een stuk of vijftien leerlingen stonden met elkaar te praten en in de vensterbank zaten een paar meiden die ze nog niet eerder gezien had. Iedereen leek elkaar te kennen en niemand stond er zo suf en zo onhandig bij als zij. Bij het raam stond iemand die Ivar heette, een jongen die al minstens twintig was en ingewikkelde stukken voor de schoolkrant schreef, en halverwege stond een meisje met lang, zwartgeverfd haar dat kortgeleden posters tegen Shell opgehangen had en die ze onder luid protest van de hele alto-club weer had moeten verwijderen.

Vlak na de deuropening bleef Maren staan. Niemand